

Nr 495.

Av herr **Boman m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 224 angående åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område har under rubriken Brödsädesregleringen föreslagits, att 3 kronor per deciton för såväl vete som råg innehålles som allmän avgift på brödsäd. Detta innebär att även för löneförmalning skall erläggas denna avgift. Löneförmalningen utföres numera endast för odlarens egen hushållsbrukning och i viss mån åt i jordbruket anställd personal. Denna löneförmalning redovisas av jordbruksnämnden till 66 milj. kg per år under det att saluöverskottet redovisas till 711 milj. kg. Löneförmalningen utföres i landet vid cirka 2 000 mindre kvarnar av vilka cirka 350 st. samtidigt har handelsförmalning. Det blir sålunda inte mindre än cirka 1 650 kvarnar som genom denna bestämmelse blir redovisningsskyldiga för enbart löneförmalning och hos vilka det måste verkställas kontroll. Det är en väsentlig skillnad i uppbördsförfarandet hos kvarnar med handelsförmalning och kvarnar med löneförmalning. Vid handelsförmalningen uttages avgiften genom ett högre pris på mjölet under det att vid löneförmalningen kvarnidkaren får uppbära avgiften i form av en förhöjd förmalningsersättning. Detta innebär för dessa kvarnidkare mycket stora nackdelar. Många odlare har ingen förståelse för en avgift på deras egen produktion. Odlarna är i allra största utsträckning småbrukare, som i många fall inte har någon brödsäd till avsalu. Kvarnidkaren får svårt att omedelbart utfå avgiften och får förskottera densamma. Det visade sig också, att den kliavgift och veteavgift, som uppbars på löneförmalning 1934—1935 inte kunde upprätthållas utan 1934 års spannmålsutredning förordade, att den skulle upphöra och dåvarande regering föreslog att avgift ej skulle utgå vid förmalning av mjöl eller gryn för tillgodoseende av odlarnas husbehov (SFS 1935: 280). Jordbruksnämnden anser att vissa svårigheter skulle uppstå ur kontrollsynpunkt om löneförmalningen för odlarens husbehov skulle undantagas från avgift. Erfarenheterna från 1934—1935 visar motsatsen. Veteavgift uttogs på handelsförmalningen ända fram till den 1 september 1940 under det att löneförmalningen var fri från avgift från den 1 september 1935. Samma faktorer, som föranledde 1934 års spannmålsutredning att föreslå slopande av veteavgift på löneförmalningen 1935, torde fortfarande förefinnas. Det visade sig också att varken konkurrensförhållande eller kontrollsvårigheter uppstod, som gav riksdagen anledning att ändra på beslutet från 1935 om undantag från veteavgift å löneförmalning. Det är ett känt för-

hållande, att löneförmalningen under senaste tiden av vissa anledningar minskat. Den högre levnadsstandarden och minskningen av jordbruksbefolkningens antal är faktorer, som kraftigt medverkat till en sådan utveckling. Dessa mindre kvarnar har dock ur allmän servicesynpunkt åt jordbruksbefolkningen en mycket stor uppgift att fylla, inte minst deras tjänster i vad det gäller rensning och betning av utsäde m. m., vilket även ur allmän synpunkt måste anses angeläget att det blir utfört. En tillämpning av Kungl. Maj:ts förslag i sådan utsträckning att även löneförmalning skulle avgiftsbeläggas kommer med all sannolikhet att medföra stora besvärigheter för dessa mindre kvarnar, vilka redan nu fått vidkännas svårigheter på grund av den förutnämnda minskningen av löneförmalning av brödsäd. Då därtill en sådan bestämmelse skulle medföra en betydande kontrollapparat från statens sida, synes det oss rimligt, att denna del av spannmålen undantages från den föreslagna allmänna avgiften på brödsäd.

I anledning av vad vi ovan anfört får vi föreslå,

1. att riksdagen måtte besluta, att i Kungl. Maj:ts förslag under rubriken Brödsädesregleringen göres den ändringen, att från allmän avgift på brödsäd undantages den förmalning till mjöl eller gryn som verkställs mot lön för tillgodoseende av odlarens och i hans tjänst anställda personers husbehov, samt

2. att sådan ändring vidtages i förordningen med vissa bestämmelser angående prisregleringen för råg och vete, som detta beslut kan ge anledning till.

Stockholm den 13 maj 1953.

Rudolf Boman.

Gust. Sundelin.

Osc. Werner.

Johan Persson.

Karl Falk.

Gust. E. Andersson.

Gunnar Lodenius.
